

Postavení žen v české vědě je nejhorší ze všech zemí EU. Zhoršují se i platové rozdíly

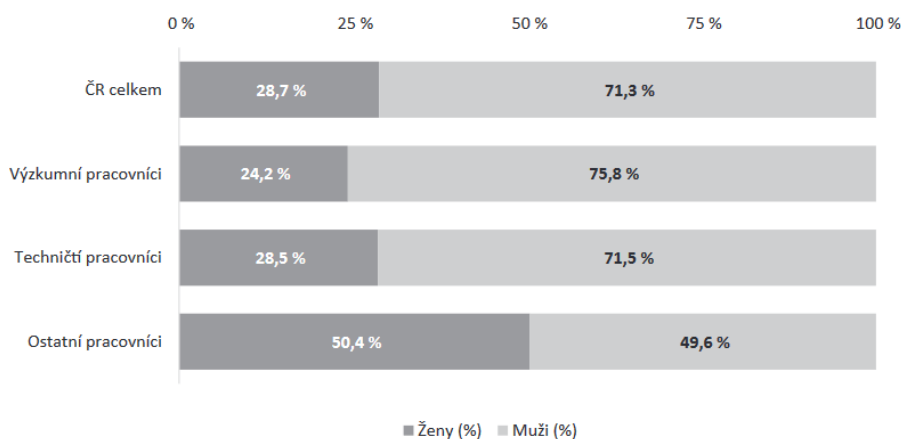
3.12.2024, Praha | NKC – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR vydalo Monitorovací zprávu o postavení žen v české vědě, která sleduje vývoj mezi lety 2005 a 2022. Data potvrzují, že Česko dlouhodobě nevyužívá potenciálu kvalifikovaných, vysoce vzdělaných žen. Publikace mapuje zastoupení žen a mužů napříč vědními obory i stupni v kariérním žebříčku. Přináší i mezinárodní srovnání, z něhož Česká republika vychází nejhůře ze všech zemí Evropské unie.

Přestože se celkový počet osob zaměstnaných ve výzkumu a vývoji v období 2005–2022 téměř zdvojnásobil, zastoupení žen se za stejné období mírně zhoršilo. Zatímco v roce 2005 ženy představovaly 32,6 % (FTE) zaměstnaných osob ve výzkumu a vývoji, v roce 2022 tvořily 28,7 % (FTE). V případě pozice výzkumný pracovník je to 24,2 % (FTE) v roce 2022 ve srovnání s 25,2 % (FTE) v roce 2006. V obou případech to pro Česko mimo jiné znamená **nejhorší příčku v rámci celé EU**.

Pro srovnání: v rámci Evropské unie pracuje ve výzkumu a vývoji 76 milionů osob, z čehož 52 % tvoří ženy ([data za 2021 i 2022](#)). Žebříček nyní vede Litva s 64 %.

Nízké zastoupení se nedaří zlepšovat ani přesto, že mezi vysokoškolskými studujícími ženy převažují. V roce 2022 tvořil poměr žen na magisterském stupni studia 60,2 %, v doktorském studiu pak 45,0 % žen. **Ve všech vědeckých disciplínách**, s výjimkou technických věd, převažují na magisterském stupni **ženy nad muži**, i v technických vědách ale dochází k nárůstu podílu žen.

Graf 2: Struktura osob pracujících ve výzkumu a vývoji dle pohlaví v roce 2022 (FTE, v %)²

Zdroj: ČSÚ, Údaje o výzkumu a vývoji (V&V) v České republice pro roky 2005–2022; vlastní zpracování

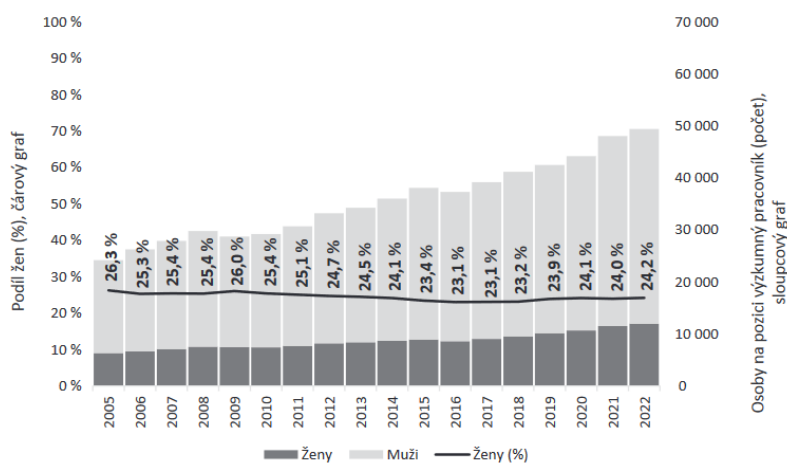
Dlouhodobě tedy dochází **ke ztrátám na dráze od studia k vědecké profesi**, a to mezi magisterským a doktorským stupněm a následně při přechodu od doktorského studia na výzkumnou pozici. Například u přírodních věd je nejvyšší ztráta na přechodu mezi doktorským stupněm a výzkumnou pozicí, kdy dochází k padesátiprocentnímu propadu. Podobně je tomu v případech technických a lékařských věd.

Na pozici výzkumného pracovníka je situace komplikovanější. V zemědělských, lékařských, sociálních a humanitních vědách dosahuje zastoupení žen alespoň 40 %. V přírodních vědách je však zastoupení žen 25 % a v technických vědách se pohybuje jen kolem 13 %.

Genderové rozdíly přetrvávají i v otázce platů (**pay gap**). Například profesorky měly v roce 2022 ve srovnání se svými mužskými kolegy v průměru o 8,7 % nižší měsíční mzdu, odborné asistentky o 10,7 %. Navíc se ukazuje, že místo toho, aby se mzdové rozdíly v čase snižovaly, děje se pravý opak a rozdíly se naopak zvyšují.

Rozhodování je ve vědě též dlouhodobě dominantou mužů. V roce 2022 dosáhlo celkové zastoupení žen v čele výzkumných, vysokoškolských a dalších institucí výzkumu a vývoje celkem 13,5 %. V rozhodovacích, strategických a kontrolních orgánech těchto institucí bylo zastoupení žen 22,6 %. V poradních orgánech dosáhlo jejich zastoupení 25,7 %.

Graf 3: Vývoj počtu osob pracujících na pozici výzkumný pracovník odděleně podle pohlaví v období let 2005–2022 (v FTE)³

Zdroj: ČSÚ, Údaje o výzkumu a vývoji (VaV) v České republice pro roky 2005–2022; vlastní zpracování

Pro více příkladů doporučujeme navštívit stránku [Ženy ve vědě](#) na našem webu.

Monitorovací zprávu za rok 2022 [najdete zde](#).

Pro více informací sledujte náš web <https://genderaveda.cz>.

Kontakt

Bc. Barbora Schneiderová, DiS., manažerka komunikace NKC – gender a věda,
tel.: 602 340 883, email: barbora.schneiderova@soc.cas.cz